

Školský vzdelávací program pre etickú výchovu 8. ročník základnej školy.

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty
Názov predmetu	Etická výchova
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Ročník	Ôsmy
Časový rozsah výučby	33 hod. /1 hod. týždenne
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Poznámka	Povinný predmet
Dátum poslednej zmeny	1.september 2011
Vypracoval	Mgr. Beáta Ondrišáková

1.Charakteristika predmetu:

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a regulácii správania sa. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania sa. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností / otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.. / ako aj podpora mentálnej hygieny.

2. Ciele vyučovacieho predmetu:

Vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami.

Žiak chápe základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom.

Rešpektovanie ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou, formulovať svoje životné ciele, zdôvodniť základné normy

Dosahovanie cieľov ráta s aktiváciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor Zelina v systéme **KEMSAK**:

K- kognitívizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť a riešiť

E- emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie

M- motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S- socializácia, jej cieľom naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A-axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K- kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života

3.Kľúčové kompetencie:

Názov kľúčovej kompetencie	Smerovanie výučby
INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	<ul style="list-style-type: none"> -Žiť a pracovať s inými -Plánovať, organizovať, hodnotiť prácu tímu -Empatia -Nenasilne riešiť konflikty -Tolerancia iných -Udržiavať harmonické medziľudské vzťahy -Konštruktívne vyjednávať -Zodpovednosť
Komunikatívne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> -dokáže vnímať seba ako súčasť jednotlivých štruktúr spoločnosti -efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie - angažuje sa vo svojom užšom prostredí (škola, krúžky..). ---organizuje pomoc tým, čo ju potrebujú.
Občianske kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> - vie vysvetliť príčiny a dôsledky migrácie poznať možnosti zmeny postavenia jednotlivca v spoločnosti. - posilňuje svoju národnú identitu, sebauvedomenie, sebaovládanie, sebamotivácia, angažovanosť EQ – emocionálna inteligencia -uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných -má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská
Riešenie problémov	<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje zodpovednosť voči právam ostatných v bežnom živote. - získava zručnosti občianskeho života.
Učiť sa učiť	<ul style="list-style-type: none"> -poznať a chápať pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami -pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom -poznať základné pojmy súvisiace s ochranou prírody

4.Stratégia vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
8.ročník 1.Zdroje etického poznania ľudsťva 2.Etické hodnoty 3.Ekonomické hodnoty	rozhovor -zážitkové metódy -situačná metóda -otvorená komunikácia -modelové situácie -mediálna výchova	-pozná zdroje etického poznania ľudsťva/mravné normy,hodnoty,svedomie, Etiku/ -nezanedbáva základy duševnej hygieny -rozlišuje ekonomické hodnoty,solidaritu a pomoc	– hranie rolí; – samostatná práca – práca vo dvojiciach – prosociálne aktivity – brainstorming – rozhovory – prosociálne aktivity: Detský čin roka, – Deň narcisov, – Hodina deťom – Dni ochrany prírody – Brigády – Starostlivosť o ml. spolužiakov---

Pri postupoch sa využíva i systém: KEMSAK: – podľa klasifikácie profesor M. Zelinu

K – kognitivizácia, naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia Systém: KEMSAK:

K – kognitivizácia, naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia, naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia, rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

5. Obsah vzdelávania:

5.1 Základné témy:

1. Otvorená komunikácia
2. Dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, pozitívne hodnotenie seba
3. Pozitívne hodnotenie iných
4. Tvorivosť a iniciatívy
5. Vyjadrovanie citov
6. Empatia
7. Asertivita
8. Reálne a zobrazené vzory
9. Prosociálne správanie
10. Komplexná prosociálnosť
11. Etika- hľadanie koreňov prosocialneho správania
- 12. Etika a ekonomické hodnoty**
- 13. Etika a náboženstvo**
- 14. Rodina, v ktorej žijem**
- 15. Výchova k manželstvu a rodičovstvu**
- 16. Ochrana prírody a životného prostredia**

5.2 Prierezové témy

- **Osobnostný a sociálny rozvoj**
- **Multikultúrna výchova**
- **Environmentálna výchova**
- **Mediálna výchova**
- **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti**

Charakteristika prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj:

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** v základnom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, je praktická a má využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi utvárať praktické životné spôsobilosti/zručnosti.

Špecifikom prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** je, že učivom sa stáva sám žiak, stáva sa ním konkrétna žiakova skupina a stávajú sa ním situácie bežného života. Jej zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a k svetu.

Vzťah prierezovej témy k ETV

- zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti
- ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia

Charakteristika prierezovej témy Multikultúrna výchova:

Prierezová téma **Multikultúrna výchova** v základnom vzdelávaní umožňuje žiakom zoznamovať sa s rozmanitosťou rôznych kultúr, ich tradíciami a hodnotami. Na pozadí tejto rozmanitosti si potom žiaci môžu lepšie uvedomovať svoju vlastnú kultúrnu identitu, tradície a hodnoty.

Multikultúrna výchova sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí.

Vzťah prierezovej témy k ETV

- zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti / uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, tolerancia odlišných záujmov, názorov i schopnosti druhých
- ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia /interkultúrne kontakty/
- zameranie na rozpoznanie prejavov rasovej neznášanlivosti a na prevenciu vzniku xenofóbie

Charakteristika prierezovej témy Environmentálna výchova:

Prierezová téma **Environmentálna výchova** vedie jednotlivca k pochopeniu komplexnosti a zložitosti vzťahov človeka a životného prostredia, t.j. k pochopeniu nutnosti postupného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti a k poznaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti a k poznávaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti i každého jednotlivca.

Umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi

Vzťah prierezovej témy k ETV:

- odкрýva súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálne javmi s dôrazom na význam preventívnej obozretnosti v konaní a ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja spoločnosti

Charakteristika prierezovej témy Mediálna výchova:

Prierezová téma **Mediálna výchova** v základnom vzdelávaní ponúka elementárne poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Médiá a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov pre stále väčší okruh **Mediálna výchova** má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti.

Tá zahŕňa osvojenie si niektorých základných poznatkov o fungovaní a spoločenskej role súčasných médií /o ich histórii, štruktúre fungovania/, získavanie zručností podporujúcich poučených, aktívnych a nezávislých zapojení jednotlivca do mediálnej komunikácie.

Vzťah k predmetu ETV

- je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality /spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správy a udalosti, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie.../

Charakteristika prierezovej témy Tvorba projektov a prezentačné zručnosti:

Má spoznať svoje schopnosti pri aplikácii získaných informácií na konkrétne riešenia danej problematiky, prezentovať sa prostredníctvom vlastnej práce, projektu a vedieť pracovať skupine.

Žiak sa má počas vypracovania projektu naučiť samostatne si zorganizovať svoju prácu

Vzťah k predmetu ETV: Žiak má vedieť:

- Kultivovane prezentovať svoje výsledky, produkty, názory
- Prijatť kompromis alebo stanovisko inej strany
- vybrať si a použiť vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojej práce

- plánovať, organizovať, riadiť a viesť svoju prácu, tím i seba samého

Prierezové témy a ich skratky

/podľa číselníka UIPŠ/:

- Osobnostný a sociálny rozvoj- OSR
- Multikultúrna výchova - MUV
- Environmentálna výchova- ENV
- Mediálna výchova - MDV
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti- TBZ

6. Kritériá a stratégie hodnotenia

Individuálne hodnotenie žiakov - prihliadanie na jeho základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, kultivovanosť v prejave svojho názoru, pozitívny postoj k rôznym situáciám, asertívnosť pri riešení problémov, prejavy empatie a pod.

Predmet nie je klasifikovaný známku. Hodnotenie je realizované slovnou formou – pochvala, povzbudivé slová, atribúcia kladných vlastností a postojov, ďalšie dohodnuté formy hodnotenia– systém hodnotenia môže vyučujúci vytvoriť a stanoviť priamo so žiakmi.

7.Učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
8.ročník 1.Zdroje etického poznania ľudstva 2.Etické hodnoty 3.Ekonomické hodnoty	L.Lenž,O.Krížová Metodický materiál k predmetu Etická výchova I.II.III. Metodické centrum Bratislava,1993 O.Krížová Metodická príručka ETV pre 9.ročník ZŠ Metodické centrum v Bratislave,1998 Š.Matula Cesta, Program a metodická príručka,1999	dataprojektor PC-internet videoprehrávač	Prezentácie pracovné zošity videonahrávky ETV - k jednotlivým témam	Prezentácie pracovné zošity videonahrávky ETV - k jednotlivým témam -STV videoarchív- 5 minút po12

8.ročník:

1hodina týždenne

33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zdroje etického poznania ľudstva	<p>Úvodná hodina, zoznámenie</p> <p>Zdroje etického poznania ľudstva. Filozofická etika, zákl. et. kategórie. Umenie.</p> <p>Mravné hodnoty a normy, svedomie. Pozitívne vzory, príklady zreých osobností.</p> <p>Ústna ľudová slovesnosť, literatúra</p> <p>Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota.</p> <p>Ochrana života a starostlivosť o zdravie ako etický problém. Základy duševnej hygieny Niektoré problémy lekárskej etiky</p>	<p>Zoznámi sa s ostatnými.</p> <p>Pozná povesti, piesne, príslovia, vzory.... druhy etiky, zákl. et. kategórie. Pozná základné zdroje etického poznania ľudstva. Učí sa rozvíjať estetické cítenie.</p> <p>Chápe význam mravných hodnôt zo strany žiakov, spoznáva vnútorný hlas svedomia.</p> <p>Osvojuje si prosociálne správanie a nachádza tieto typy v literárnych dielach Prejavuje rozhodnutia pre dobro a zlo. Vie vysvetliť, čo je to mravná hodnota a mravná norma.</p> <p>Vie vysvetliť termín zdravie a starostlivosť o zdravie</p> <p>Vie zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota.</p> <p>Chápe, čo v sebe zahŕňajú ochrana života a starostlivosť o zdravie</p>
Ekonomické hodnoty a etika	<p>Ekonomické hodnoty a etika.</p> <p>Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ.</p> <p>Ekonomické cnosti: sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.</p>	<p>Vie rozpoznať a vysvetliť inštrumentálnosť a cieľovosť hodnoty peňazí. Rozumie pojmom materializmus a komunizmus vie vymenovať „ekonomické cnosti“. Chápe základné etické</p>

	<p>Svojpomoc, solidarita. Pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.</p>	<p>problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami. Pozná ciele a úlohy reklamy V materiálnej oblasti je rozvážny, nemá veľké nároky. -prejavuje solidaritu a pomoc -nepodlieha manipulácii reklamy a nedožaduje sa nadbytku ako nevyhnutnosti</p>
<p>Dobré meno a pravda ako etické hodnoty</p>	<p>Dobré meno a pravda ako etické hodnoty. Poznanie a pravda. Pravda a lož, tajomstvo. Česť, dobré meno, ublíženie na cti.</p>	<p>Pozná zásady narábania s pravdou. Vie vysvetliť pojmy -dobré meno, česť, ublíženie na cti. Chápe dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov. Vníma vlastné omyly, čo ho vedie k väčšej otvorenosti prijať kritiku. V komunikácii svoje názory tvrdenia podkladá argumentmi iných.. Nevstupuje bezohlavo do kritiky iných, neohovára , neosočuje</p>